

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОНСОРЦІУМ

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ
XXI СТОЛІТТЯ:
СИНТЕЗ НАУКИ ТА ПРАКТИКИ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ
XIX МІЖНАРОДНОГО
НАУКОВОГО КОНГРЕСУ**

19 квітня 2019 р.

**PUBLIC ADMINISTRATION
OF THE XXIst CENTURY:
SYNTHESIS OF SCIENCE
AND PRACTICE**

**COLLECTED THESES
OF THE XIXth INTERNATIONAL
SCIENTIFIC CONGRESS**

April 19, 2019

Харків
Видавництво *ХарPI НАДУ*
“**Магістр**”
2019

Видано за рішенням Вченої ради Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, протокол № 3/247-5 від 26 березня 2019 р.

Редколегія: *Л. О. Белова*, д.соц.н., проф., заслужений працівник освіти України, директор ХарРІ НАДУ, президент ГО “Харківський університетський консорціум” (голов. редактор); *Д. В. Карамішев*, д.держ.упр., проф., перший заступник директора ХарРІ НАДУ (відп. редактор); *В. Ф. Золотарьов*, к.е.н., проф., заступник директора ХарРІ НАДУ з короткотермінового підвищення кваліфікації; *А. О. Кузнецов*, к.держ.упр., доц., начальник відділу з координації наукової роботи та докторантури ХарРІ НАДУ (відп. секретар); *О. Ю. Амосов*, д.е.н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри економічної теорії та фінансів ХарРІ НАДУ; *Л. Ю. Величко*, д.ю.н., доц., завідувач кафедри права та європейської інтеграції ХарРІ НАДУ; *В. Б. Дзюндзюк*, д.держ.упр., проф., завідувач кафедри політології та філософії ХарРІ НАДУ; *В. П. Єлагін*, д.держ.упр., проф., завідувач кафедри соціальної і гуманітарної політики ХарРІ НАДУ; *Ю. О. Куч*, д.держ.упр., проф., завідувач кафедри регіонального розвитку та місцевого самоврядування ХарРІ НАДУ; *М. А. Латинін*, д.держ.упр., проф., завідувач кафедри економічної політики та менеджменту ХарРІ НАДУ; *В. М. Мартиненко*, д.держ.упр., проф., завідувач кафедри державного управління ХарРІ НАДУ; *О. В. Орлов*, д.держ.упр., проф., завідувач кафедри інформаційних технологій і систем управління ХарРІ НАДУ; *П. О. Редін*, к.філол.н., доц., заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри української мови ХарРІ НАДУ; *Н. В. Статівка*, д.держ.упр., проф., завідувач кафедри управління персоналом і економіки праці ХарРІ НАДУ; *К. С. Вацьковські*, д.е.н., проф., завідувач кафедри інформатичних систем Варшавського технологічного університету “Варшавська політехніка” (Польща); *В. М. Шур*, к.пед.н., доц., завідувач кафедри іноземних мов ХарРІ НАДУ; *І. Б. Лутовінова*, заступник начальника відділу комунікацій і міжнародного співробітництва ХарРІ НАДУ.

П88 **Публічне управління XXI століття: синтез науки та практики** : зб. тез XIX Міжнар. наук. конгресу, 19 квітня 2019 р. — Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ “Майстр”, 2019. — 568 с.
ISBN 978-966-390-125-2.

У збірнику тез наукових доповідей, представлених до XIX Міжнародного наукового конгресу “Публічне управління XXI ст.: синтез науки та практики”, висвітлено актуальні питання управління персоналом в умовах формування та розвитку системи публічного управління в Україні, розвитку регіонального управління та місцевого самоврядування на принципах децентралізації владних відносин, економічної політики держави, нові виміри в реалізації соціальної та гуманітарної політики держави, висвітлено роль цифрових технологій інформаційного суспільства і електронного урядування, а також правові проблеми сьогодення у безпеці людини, суспільства, держави.

ISBN 978-966-390-125-2

УДК 351/354

© Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України, 2019

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА І ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Мельников Олександр Федорович,

*д.держ.упр., проф., професор кафедри інформаційних технологій і систем управління
Харківського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України;*

Рябий Деніс Вікторович,

*студент Харківського національного університету радіоелектроніки,
м. Харків, Україна*

РИЗИК І НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ

Будь-яка діяльність у галузі управління вимагає прийняття певних рішень, а це, в свою чергу, пов'язане з оцінюванням майбутнього. Таке оцінювання реалізується шляхом максимального врахування невизначеностей та активних дій елементів середовища і завжди є певною мірою ризикованим. Пасивним шляхом є оцінювання ризиків, що дозволяє певним чином покращити стратегію. Але значно ефективнішим є управління ризиками, тобто активна діяльність, що скерована на зменшення впливу випадкових чинників та активних протидій на якість рішення.

Під невизначеністю ми розумітимемо стан неоднозначності розвитку певних подій в майбутньому, стан нашого незнання і неможливості точного передбачення основних величин і показників розвитку деякого проекту.

Невизначеність не можна трактувати як виключно негативне явище. Адже саме невизначеність спонукає людей до нераціональної поведінки, сприяючи подоланню консерватизму, догматизму, різних психологічних бар'єрів, отриманню значимих результатів у ситуації неминучого вибору.

Зазначимо, що проблема ризику тісно переплетена з проблемою невизначеності (неточності, недостовірності, ненадійності) наших знань про умови та процеси, які відбуваються в об'єкті та зовнішньому середовищі, з ймовірнісним характером виникнення небажаних подій. Тому дослідження ризиків пов'язане з аналізом

невизначеності, а ефективні шляхи для попередження небажаних подій, зменшення рівня ризиків при прийнятті рішень пов'язані із цілеспрямованою мінімізацією невизначеності.

Ризик – можливість недосягнення суб'єктом поставленої мети, зумовлена необхідністю прийняття рішення в умовах невизначеності.

Розвиток методології управління ризиками і відповідного розрахункового апарату в першу чергу пов'язується з намаганням визначити, оцінити і в подальшому зменшити шкоду та збитки для довкілля та здоров'я людини від господарської та будь-якої іншої людської діяльності. Поряд з формуванням та розвитком ринкових механізмів постає проблема оцінювання та обліку ризиків у сфері ділових відносин і, як наслідок, проблема нейтралізації ризиків, управління ризиками [1].

Управляти ризиком означає застосовувати дії, що скеровані на підтримання такого його рівня, що відповідає меті управління, поставленій на даний момент. Формально можна виділити дві основні задачі управління ризиком:

- підтримання ризику на рівні, не вищому за заданий;
- мінімізація ризику при певних заданих умовах [2].

Ризик супроводить будь-яку не відокремлену від зовнішнього світу та тривалу у часі дію, яка скерована на отримання результату. Кожна така дія пов'язана з невизначеністю і залежить від подій, які можуть статись, а можуть і не статись. Кожен проект (економічний, фінансовий, технологічний, організаційний чи будь-який інший) полягає у досягненні певної мети, що конкретизується через цілі. Очевидно, що на кожному етапі проекту на рішення, які приймаються, впливає велика кількість різноманітних чинників, тісно пов'язаних між собою. Виникають певні колізії. Отже, існує певна імовірність, що проект повністю вирішить поставлені задачі або не досягне поставлених цілей зовсім або досягне їх лише частково.

Очевидно, що для адекватного та ефективного реагування на ризики та їх передбачення необхідно якомога точніше та різнобічно визначити предмет дослідження, класифікувати і формалізувати його та оцінити реальні можливості його реалізації.

Відмінність системи, в якій приймаються управлінські рішення, полягає в безперервному виникненні нових обставин, які суттєво впливають на процеси, що відбуваються в ній. Складовими частинами процесу прийняття управлінських рішень є: параметри рішення, альтернативи рішення, цільова установка.

Умови, що визначають параметри рішення, різноманітні. Параметри рішення – це рамкові умови перебування (пошуку) рішення. Існує безліч способів класифікації параметрів рішення. Використовуючи в якості родової ознаки ставлення до об'єкта дослідження, виділяють дві групи – екзогенні та ендогенні.

До екзогенних відносяться параметри рішень, які по відношенню до об'єкта є зовнішніми, це параметри, які характеризують ті властивості навколишнього середовища, що несуттєво змінюються об'єктом.

До ендогенних параметрів прийняття рішень відносять ті з них, які є внутрішніми по відношенню до об'єкта, це дані, які характеризують короткостроково незмінні властивості стану самого підприємства.

Як правило, до екзогенних параметрах прийняття рішень відносять кон'юктурообразуючі фактори і показники кон'юктури, до екзогенних – виробничі, економічні, соціальні та інші чинники, що визначають внутрішню структуру і виробничі можливості об'єкта.

За класифікацією, запропонованої Шмален Г., параметри прийняття рішення поділяються на детерміновані і стохастичні [4]. Детерміновані параметри прийняття рішення мають завжди певний вираз, який, однак, може змінюватися з плином часу. При стохастичних параметрах прийняття рішення, навпаки, є лише оціночні показники.

Необхідною умовою процесу прийняття управлінського рішення є оцінка альтернатив у прийнятті управлінських рішень. Практика така, що в більшості випадків менеджеру доводиться стикатися з багатоальтернативною ситуацією прийняття рішень.

Під альтернативою розуміють варіант вирішення завдання, який є допустимим з позицій стану параметрів прийняття рішень. Існує безліч варіантів прийняття рішення, кожен з них має свою власну структуру і показники оцінки. При цьому необхідно звернути увагу, що параметри рішень обмежують “поле альтернатив”. Іншими словами, параметри рішень скорочують кількість можливих альтернатив рішень до кількості тих, що можуть бути реалізовані [3].

Цільова установка визначає, які альтернативи рішення із загального числа тих, що можуть бути реалізовані, повинні бути вибрані і здійснені. При виборі альтернатив вирішується основне питання: яка з них забезпечує реалізацію цільової установки.

Формалізована мета узагальнюється у вигляді критерію, який дозволяє точно відобразити, в якій ступені досягнута сформульована цільова установка.

У реальній ситуації цільова установка є багатоцільовою і описується за допомогою так званого багатоцільового критерію, який представляє собою, в цьому випадку, функцію, сформульовану з декількох критеріїв, сутність і напрямок дії яких можуть не збігатися.

Список використаних джерел:

1. Вступ до політичної аналітики : навч. посіб. / кол. авт. ; за заг. ред. С. О. Телешуна. Київ : Вид-во НАДУ, 2006. 220 с.
2. Гнатієнко Г. М., Снитюк В. Є. Експертні технології прийняття рішень : монографія. Київ : [б. в.], 2008. 444 с.
3. Практичні елементи інформаційно-аналітичної роботи : метод. рек. / уклад. : С. О. Телешун, О. Р. Титаренко, І. В. Рейтерович, С. І. Вировий ; за заг. ред. д-ра політ. наук С. О. Телешуна. Київ : Вид-во НАДУ, 2007. 60 с.
4. Шмален Г. Основы и проблемы экономики предприятия. Москва : Финансы и статистика, 2006. 512 с.

Орлов Олександр Валентинович,

*д. держ. упр., проф., завідувач кафедри інформаційних технологій і систем управління
Харківського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Харків, Україна*

ВЕЛИКІ ДАНІ ТА СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ

Реалізація будь-яких інновацій на державному рівні є складним процесом, який передбачає партнерство проміж громадськістю, виборними посадовими особами і державними службовцями. Впровадження інновацій найскладніша функція державної служби, тому що будь-яка зміна завжди майже завжди дає переваги одним і шкодить іншим. І хоча інноваційні зміни є найважливішими функціями управлінських послуг, що їх повинна надавати держава, оскільки саме інновації створюють майбутнє, демократичне суспільство зі свого боку зобов'язано активно сприяти їх впровадженню.

Щоб забезпечити конкурентоздатність країни треба здійснити цифрову революцію і перш за все – в соціальних даних. Щоб стати повноцінним учасником цієї революції у використанні соціальних даних, необхідно відкинути старі “споживчі” установки і переключитися на нове мислення – мислення активного творця соціальних даних. Інформація про людей і від людей може і повинна стати інформацією для людей [2].